

Chceme dětem číst 10

Autor: Matty Čechovských

Číslo: roč. 4, č. 4-5/2018

Rubrika: Učíme se

Klíčová slova:

literatura pro děti a mládež, děti, vzdělávání, čtenářství, literatura, Chceme dětem číst, naučná literatura, práce s literaturou, metody práce s literaturou, odborný seminář, knihovnický seminář, knihovníci, mládež, podpora čtenářství

V následujícím příspěvku se zaměříme na seminář Chceme dětem číst, který již po desáté proběhl v Knihovně Jiřího Mahena v Brně, tentokrát se jeho nosným tématem stala naučná literatura. Seminář skýtal pro účastníky jak teoretické přednášky, tak samozřejmě i praktické workshopy, kde si mohli nabyté vědomosti vyzkoušet v praxi.

Na podzim loňského roku, konkrétně ve dnech 17. a 18. října 2018, proběhl pod hlavičkou [Centra dětského čtenářství](#) v Knihovně Jiřího Mahena v Brně další, v pořadí již desátý ze série seminářů konajících se pod souhrnným názvem [Chceme dětem číst](#), tentokrát nesl název Čtení s poučením. Seminář nabídl pestrou škálu jak lektorů a jejich zaměření, tak i přednášek a praktických workshopů.

Prvním tématem byla literatura pro děti vydávaná nakladatelstvím Edika, spadajícím pod nakladatelského velíkána s názvem Albatros Media, která se zabývá vydáváním kvalitní literatury se vzdělávacími prvky. Činnost tohoto nakladatelství přijely představit paní Ing. Eva Mrázková, šéfredaktorka, a paní Mgr. Andrea Brázdová, redaktorka. Největší část jejich bloku zabralo představování především novější knižní produkce tohoto nakladatelství se zaměřením na dětské čtenáře. Za zmínku rozhodně stojí kniha Senzační výbušné experimenty, na niž byly obě dámy náležitě pyšné a publiku ji prezentovali s hrdostí, množství dvojjazyčných publikací v různých jazykových úrovních, pracovní knihy paní Jiřiny Bednářové či naučné knihy s postavou Honzíka (Příběh odpadu, Příběh elektřiny, Příběh vody a další). Veškerou produkci nakladatelství Edika je možné nalézt na jejich webových stránkách (<http://www.edika.cz/uvod/>). Ve zbývajícím čase bylo účastníkům semináře vysvětleno, jak se vybírají nová témata a jednotlivé knihy k vydání, jak taková práce redaktora či šéfredaktora v nakladatelství vypadá a co obnáší a spousta dalších dotazů.

Na to navazující přednáška byla podobného rázu. Tentokrát se jí ujaly zaměstnankyně Knihovny Jiřího Mahena v Brně, a to Petra Poláčková, DiS., a Zuzana Kučerová, DiS., které podobně jako zástupkyně Ediky představily produkci zajímavé, kvalitní a dobře zpracované naučné literatury pro děti. Jejich výběr se neomezoval na konkrétní nakladatelství, ale na možnosti fondu dané knihovny. Pokud bych měl některé z titulů, které v rámci přednášky zazněly, zmínit, byly by to například Velká kniha tmy, Jak zvířata spí (která získala cenu Zlatá stuha v kategorii výtvarný počin roku), Jak žijí děti z celého světa či knihy pana Miroslava Šaška. Jedná se však jen o minimální výběr vzhledem k množství knih, jež si přednášející přinesly, neboť jen jejich výčet čítal několik stran textu.

V obou případech měli účastníci semináře možnost si knihy prolistovat, prohlédnout a sami posoudit, zda by se jim na některý ze vzdělávacích programů či jen tak na doplnění fondu knihovny hodily.

Po obědové přestávce přišel poslední blok přednáškového dne, který vedla paní Mgr. Hana Kólová, vedoucí Knihovny pro děti a mládež z Knihovny Jiřího Mahena v Brně. Více než o přednášku se však jednalo o kreativní workshop, při kterém si účastníci vyzkoušeli různé metody práce s odborným textem. Jako výchozí se pro tuto přednášku stal text pana profesora Trávníčka, který ovšem

některým účastníkům připadal nepřiměřeně těžký, ale to mělo svůj důvod. Nicméně cílem tohoto workshopu bylo naučit se odbornému textu porozumět, proto na něm mohly být vyzkoušeny všechny probírané techniky. Mezi ty patřily myšlenkové mapy a jejich správná tvorba, metoda E-U-R (evokace, uvědomění a reflexe neboli uvědomění si, co k danému tématu již víme, učení se a zapamatování si nových informací a upevňování si nových vědomostí) a také tzv. skládkové myšlení, které staví především na tom, že si učící se předávají nově nabyté znalosti navzájem mezi sebou.

Druhý den semináře byl ve znamení praktických workshopů. První z workshopů vedla paní doktorka Vladimíra Neužilová, taktéž velmi zkušená pedagožka, která se zaměřila na metody práce s naučnou literaturou, především na tvorbu myšlenkových map. Následovaly i metody pamatování si informací pomocí vtipných asociací a dalších podpůrných metod, které děti nejen zabaví, ale i vzdělají. Ačkoli byla přednáška tematicky velmi podobná poslednímu bloku předcházejícího dne, s rozdílnou lektorkou byl znát i jiný přístup účastníků, kteří se více vžili do cílové skupiny dětí z 2. stupně základních škol, jimž mají být tyto metody nápomocny a tedy i v rámci vzdělávacích programů doporučovány.

Jako druhá přišla na řadu paní doktorka Marie Pavlovská, zkušená pedagožka, s praktickou besedou určenou pro děti 1. stupně základních škol. Tuto besedu názorně předvedla na účastnících semináře, ze kterých se na více než hodinu staly malé děti. Účastníci byli rozděleni do několika skupin, bylo jim vysvětleno, že se jedná o jednotlivé výzkumné týmy, které mají za úkol odhalit co nejvíce poznatků o novém živočišném druhu. Následovala práce s obrázkem neznámého tvora, s encyklopediemi a fantazií. Na závěr besedy vznikla debata mezi jednotlivými „výzkumnými skupinami“, které měly své poznatky sjednotit. Jednalo se, ze strany účastníků, o velmi chválenou a zajímavou aktivitu celého semináře, což se projevilo i v jejím průběhu – stejně jako je to s některými dětmi, ani je nebylo možné od aktivity odtrhnout a dokonce se ve prospěch paní doktorky a její besedy vzdali podstatné části obědové pauzy.

Posledním workshopem nejen dne, ale i celého semináře, se stala velmi praktická a názorná ukázka nejen práce s osobami se zdravotním postižením, ale především světa viděného očima těchto lidí se zaměřením na čtení a literaturu. Lektorky z Univerzity Palackého v Olomouci, Mgr. Jana Kasáčková, Ph.D., a Mgr. Veronika Růžičková, Ph.D., s sebou přivezly nespočet speciálních pomůcek a zařízení, jež pomohla účastníkům semináře zažít to, co zažívá člověk nevidomý. Bylo možné vyzkoušet, jak vidí člověk šeroslepý, se šedým zákalem, dalekozraký, s tunelovým viděním či naprostou slepotou. Kromě toho byly k dispozici nejrůznější lupy a zařízení napomáhající těmto lidem se čtením. Účastníci si tak mohli názorně vyzkoušet, jak jsou na tom podobní lidé se čtenářskými dovednostmi, jaký text jim vyhovuje a jaký naopak nikoli, aby se vyhnuli případným chybám při chystání materiálů k programům pro nevidomé děti.

Seminář byl velmi zajímavý a přínosný, zároveň i různorodý. Některé aktivity byly těžší, některé spíše jednodušší a zábavnější, díky tomu si ale každý něco odnesl. Účastníci odcházeli ze semináře nejen plní nápadů a nové inspirace, ale především usměvaví a spokojení, což je přesně ten důvod, proč mají podobné akce smysl.

ČECHOVSKÝCH, Matty. Chceme dětem číst 10. *Impulsy: Inspirace, náměty a trendy dětského čtenářství* [online]. roč. 4, č. 4-5/2018 [cit. 2018-02-01].

Dostupný z WWW: impulsy.kjm.cz/impulsy-clanek/chceme-detem-cist.
ISSN 2336-727X.